

Complexnummer: 517757

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

N.H./Ger.Kerk

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

517758, 517759, 525546

Woonplaats

Helenaveen

Gemeente

Deurne

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Soemeersingel 27, 5759 RB te Helenaveen

Complexomschrijving

Inleiding

Aan de Soemeersingel staat, in het verlengde van de Helenavaart gegroepeerd, een complex van gebouwen, bestaande uit de N.H. EN GEREFORMEERDE KERK (1), een PREDIKANTENWONING (2) en een ZONDAGSSCHOOL (3). Predikantenwoning en kerk dateren uit 1867 en vormen stedenbouwkundig gezien de pendant van de ca. 500 meter zuidelijk, eveneens in 1867 in de as van de Helenavaart gebouwde directeurswoning. Omstreeks 1880 is de zondagsschool toegevoegd.

De gebouwen staan gegroepeerd in een U-vorm, waarbij de iets verder van de weg gesitueerde kerk centraal staat. Het zo ontstane, direct ten zuiden van de kerk gelegen voorplein wordt aan de westelijke zijde geflankeerd door de predikantenwoning en aan de oostelijke zijde door de zondagsschool. Kerk en predikantenwoning dateren uit 1867 en zijn, met de directeursvilla, de oudste stenen gebouwen die in Helenaveen gebouwd zijn. De aanwezigheid van dit complex getuigt van het grote aantal protestanten dat werkzaam was bij de Maatschappij Helenaveen.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het geheel heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het protestantisme in een uitzonderingspositie in het katholieke zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het kerkelijk centrum. Het heeft architectuurhistorisch belang door de sobere Waterstaatsstijl en de detaillering die eenvoud maar ook een ingehouden representativiteit uitstraalt. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering,

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verbonden met de ontwikkeling van de ontginningsnederzetting. Het is gaaf bewaard gebleven en van belang vanwege de architectuur-historische, typologische en functionele zeldzaamheid.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 517758

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 december 2001
Kadaster deel/nr 82777/16

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Helenaveen Deurne Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Helenaveen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Deurne H 9391

Omschrijving**

Inleiding

De N.H. EN GEREFORMEERDE KERK te Helenaveen is een eenvoudig zaalvormig kerkgebouw dat in de architectuur elementen van Waterstaatsstijl vertoont. Het gebouw dateert uit 1867 en heeft de jaren nagenoeg ongewijzigd getrotseerd. In 1883 werd in de voorgevel een forse memoriesteen ingemetseld, bij gelegenheid van het overlijden van de predikant Swalue.

Omschrijving

De kerk heeft een globaal rechthoekige plattegrond en bestaat uit een zuidelijke gevel met ingang en geveltoren en een schip van vijf traveeën met driezijdige sluiting op het noorden. Het handvorm bakstenen gebouw onder zadeldak met kruispannen heeft een gecementeerde, van schijnvoegen voorziene zijgevel. Tegen alle gevels zijn lisenen gemetseld. De zuidelijke gevel heeft een eensteens middenrisaliet met opgeklampte vleugel deur, waarboven een geprofileerd omlijst gietijzeren rondboogvenster met eenvoudige lancet- en oculusindeling. De gepleisterde afdeklijst met gestuct rondboogfries, bij de middenrisaliet met gestuct pediment waarin een klein venster, wordt bekroond door een geveltoren, gedekt met leien in Maasdekking en heeft een kleine spits op vierkante grondslag, voorzien van luidklok en uurwerk.

In het interieur zijn onder meer van belang de gestucte kruisribgewelven, voorzien van trekankers, de kansel aan de noordzijde, en het houten zangkoor in de eerste travee. Links naast de vleugel deur in de zuidelijke gevel bevindt zich een ovale hardstenen gedenkplaat met de ingebeitelde tekst: "E.B. Swalue / geb. 11 Febr. 1839 / gest. 5 Juni 1883 / Romein 1:16".

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het protestantisme in een uitzonderingspositie in het katholieke zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de preekkerk. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de sobere Waterstaatsstijl en de romaniserende detaillering die eenvoud maar ook een ingehouden representativiteit uitstralen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van de ontginningsnederzetting. Het is gaaf bewaard gebleven en van belang vanwege de architectuur-historische, typologische en functionele zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 517759

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 december 2001
Kadaster deel/nr 82776/110

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Helenaveen Deurne Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Helenaveen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Deurne H 9390

Omschrijving**

Inleiding

Aan de oostelijke zijde van de N.H. en Gereformeerde kerk te Helenaveen staat de bijbehorende ZONDAGSSCHOOL, daterende uit omstreeks 1880. Het pand is verschillende keren verbouwd. Zo is waarschijnlijk omstreeks 1900 de voordeur verplaatst, en is toen tevens een klein toiletgebouw aan de oostelijke zijde toegevoegd.

Omschrijving

Het eenlaags schoolgebouw heeft een rechthoekige plattegrond en wordt gedekt door een zadeldak met lei in Maasdekking. De gevels zijn opgetrokken in baksteen en voorzien van een dubbele tandlijst. De zijgevels worden bekroond door nokruiters. De westelijke gevel was oorspronkelijk symmetrisch van opzet: een opgeklampte deur met bovenlicht werd aan elke zijde geflankeerd door een zesruits schuifvenster. Waarschijnlijk omstreeks 1900 heeft men de deur en het noordelijke schuifvenster verwisseld. De oorspronkelijke elementen zijn hergebruikt. In dezelfde tijd is tegen de blinde westelijke zijde een lage toiletaanbouw onder plat dak geplaatst. Op een klein venster na is het bakstenen muurwerk geheel blind. De indeling van het interieur is waarschijnlijk gewijzigd na de verplaatsing van de deur. Het oorspronkelijke plafond is niet zichtbaar.

Waardering

De zondagsschool is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het protestantisme in een uitzonderingspositie in het katholieke zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het kerkelijk erf. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de sobere Waterstaatsstijl en de detaillering die eenvoud maar ook een ingehouden representativiteit uitstralen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verbonden met de ontwikkeling van de ontginningsnederzetting. Het is gaaf bewaard gebleven en van belang vanwege de architectuur-historische, typologische en functionele zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

Monumentnummer*: 525546

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82686/49

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Helenaveen	Deurne	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Helenaveen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deurne	H			9391

*Omschrijving***

Inleiding

De PREDIKANTENWONING met aangebouwde SCHUUR te Helenaveen is gesitueerd naast de N.H. en Gereformeerde kerk en dateert uit 1867. Het pand is architectonisch verwant aan de voormalige directeurswoning van de Maatschappij Helenaveen, waaraan het ook stedenbouwkundig gerelateerd is. Omstreeks 1925 is tegen de oostelijke gevel een kleine erker geplaatst.

Omschrijving

Het eenlaags, onderkelderde pand heeft een globaal vierkante plattegrond, wordt gedekt door een zadeldak met oud Hollandse pannen en is aan de noordelijke zijde naast de keuken voorzien van een eenvoudige eenlaags schuur. De predikantenwoning is gebouwd in handvorm baksteen en voorzien van een gepleisterde plint. De zuidelijke straatgevel heeft een symmetrische opzet met een eensteens middenrisaliet, waarin een paneelvoordeur met bovenlicht, trekbel en bakstenen stoep, waarboven een eenvoudig zesruits schuifvenster. Alle vensters in de zuidelijke gevel hebben een geprononceerde geprofileerde omlijsting met ronde schouders. De risaliet wordt aan beide zijden geflankeerd door n venster met elk twee gekoppelde zesruits schuiframen, onderling gescheiden door een gesneden houten kolom.

De oostelijke gevel heeft een drieruits halfvenster. Tegen de gevel is omstreeks 1925 een drizijdige houten erker met laddervensters en plat dak geplaatst. Het interieur heeft grotendeels de oorspronkelijke indeling behouden. Van belang zijn onder meer de centrale gang, de kamer en suite met oude paneeldeuren, en de betegelde schouw met geprofileerde schouwbank en potkachel in de keuken. Van belang is de beplanting van de tuin, met onder meer een rode beuk en een valse acacia (beide ca. 3 meter omtrek). In de tuin staat een S-kazemat, die als onderdeel van de Peel-Raamstelling te Deurne beschermd is.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De predikantenwoning is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het protestantisme in een uitzonderingspositie in het katholieke zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de pastorie. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de sobere Waterstaatsstijl en de detaillering die eenvoud maar ook een ingehouden representativiteit uitstralen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van de ontginningsnederzetting. Het is gaaf bewaard gebleven en van belang vanwege de architectuur-historische, typologische en functionele zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Dienstwoning(K)

Functie

Tuin

Pastorie(K)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument